

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
PT. „CHRZEST MIESZKA I I CHRYSYANIZACJA PAŃSTWA PIASTÓW”,
POZNAŃ, 21-23 WRZEŚNIA 2016 R.¹

W gmachu Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu (dalej cyt. PTPN) 21-23 września 2016 r. odbyła się konferencja naukowa pod tytułem: „Chrzest Mieszka I i chrystianizacja państwa Piastów”. Organizatorem sesji był Instytut Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (dalej cyt. UAM) oraz PTPN.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali: prof. dr hab. Józef Dobosz (dyrektor Instytutu Historii UAM) oraz prof. dr hab. Tomasz Jurek, po czym przystąpiono do obrad. Rozpoczął je panel dyskusyjny, podczas którego omawiano stan badań nad chrztem Mieszka I i kwestię początków chrześcijaństwa na ziemiach władztwa Piastów. Dyskutantami byli: prof. dr hab. Stanisław Rosik (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Przemysław Urbańczyk (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Edward Skibiński (UAM), prof. dr hab. Dariusz A. Sikorski (UAM) oraz Doc. PhDr. Vratislav Vaniček, Ph.D. (Uniwersytet Karola w Pradze). Drugą częścią panelu była otwarta debata, w której do wypowiedzi wymienionych wyżej ekspertów dołączyły uwagi innych uczestników konferencji, a całą dyskusję moderował prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk (UAM).

Następnie uczestnicy konferencji podjęli się rozważań nad czasami przedchrześcijańskimi na ziemiach władztwa Piastów. Profesor dr hab. Leszek P. Słupecki (Uniwersytet Rzeszowski) zaprezentował referat pod tytułem *Pogaństwo plemion polskich*, w którym swoją uwagę skupił przede wszystkim na problemie znikomej liczby źródeł historycznych dotyczących „okresu plemiennego”. Kolejno prof. dr hab. Krzysztof Polek (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie) w wystąpieniu *Historiografia o misjach chrześcijańskich na ziemiach polskich przed 966 rokiem* przedstawił problematykę wypraw chrześcijańskich na ziemię piastowskie. Uczony skupił swoją uwagę szczególnie na wpływach wielkomorawskich, a także misji Cyryla i Metodego.

Kolejną problematyką podjętą na konferencji były rozważania związane już bezpośrednio z chrztem pierwszego historycznego przedstawiciela dynastii Piastów. Jako pierwszy w tej części obrad wystąpił dr Miłosz Sosnowski (UAM), który wygłosił referat: *Motywy i okoliczności chrztu*. Następnie prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk (UAM) przedstawił zagadnienie źródeł pisanych dotyczących chrztu Mieszka I (*Źródła*

¹ Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2014-2019 (projekt nr 0046/NPRH3/H11/82/2014).

o chrzcie Mieszka I). Kolejno po krótkiej przerwie prof. dr hab. Hanna Kóčka-Krenz (UAM) naszkicowała problematykę źródeł archeologicznych, związanych z chrztem (*Archeologiczne ślady wczesnego chrześcijaństwa w Polsce*). Uczona w dużej mierze skupiła swoją uwagę na prezentacji wyników badań realizowanych na Ostrowie Tumskim w Poznaniu. Pierwszy dzień obrad zamknęło wystąpienie mgr. Maksymiliana Sasa (Uniwersytet Warszawski). Warszawski badacz omówił kwestię rytuału chrztu w zachodnioeuropejskich źródłach liturgicznych (*Rytuał chrztu na przełomie tysiącleci*).

Drugi dzień konferencji rozpoczął dr Laszlo Tapolcai (Uniwersytet im Loránda Eötvösa), który w ujęciu komparatystycznym zaprezentował problematykę chrztu Mieszka I (*Przyjęcie chrztu przez Mieszka I i Włodzimierza Wielkiego. Pobudki osobiste i interesy grupowe w świetle źródeł XI-XII wieku*). Następnie z referatem wystąpiła dr Marzena Matla (UAM). W referacie pod tytułem *Czechy i Dobrawa* uczona skupiła uwagę na czeskiej małżonce pierwszego chrześcijańskiego władcy Polski. Marzena Matla swojej wypowiedzi nadała szerszy kontekst, przybliżając uczestnikom konferencji problem funkcjonowania chrześcijaństwa we wczesnośredniowiecznych Czechach.

Kolejną część obrad rozpoczął prof. dr hab. Przemysław Urbańczyk (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego). Uczony, opierając się na źródłach archeologicznych, przedstawił stopień rozwoju chrześcijaństwa na ziemiach polskich w X/XI w. (*Tempo początków chrystianizacji*). Następnie prof. dr hab. Dariusz Sikorski (UAM) podjął się rozważań dotyczących Kościoła w czasach pierwszych Piastów (*Organizacja wczesnego polskiego Kościoła*). Kolejno uczestnicy sesji wysłuchali dwóch referatów o związkach władztwa Mieszka I z Rzeszą. Doktor Marcin R. Pauk (Uniwersytet Warszawski) omówił zagadnienie Kościoła ottońskiego i jego wpływu na kształtujące się chrześcijaństwo polskie (*Wczesny Kościół Polski a Rzesza*), podczas gdy dr Grzegorz Pac (Uniwersytet Warszawski) przybliżył słuchaczom postać drugiej żony Mieszka I (*Rzesza i Oda*). Tę część obrad zakończył Doc. PhDr. Vratislav Vaníček, Ph.D. (Uniwersytet Karola w Pradze) wystąpieniem pod tytułem *Chrzest Polski w kontekście środkowoeuropejskim*.

Ostatnią część konferencji rozpoczął referat autorstwa dr. hab. Macieja Michalskiego (UAM), który dotyczył problemu postrzegania na przestrzeni dziejów wydarzeń z 966 r. (*Chrzest księcia Mieszka w polskim piśmiennictwie historycznym epoki nowożytnej i okresu romantyzmu*). Drugi dzień konferencji zamknęły rozważania prof. dr. hab. Marka Cetwińskiego (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie) pod tytułem *Chrzest Polski w historiografii i świadomości historycznej Polaków w XIX-XX wieku*.

Rankiem 23 września prof. dr hab. Wiesław Ratajczak (UAM) zaprezentował koncepcje dotyczące postrzegania chrztu przez pryzmat źródeł dziewiętnastowiecznych (*Obraz chrztu i początków Polski w literaturze XIX wieku*). Następnie głos zabrał również prof. dr hab. Andrzej Dąbrówka (Instytut Badań Literackich PAN). Uczony poddał skrupulatnej analizie wydarzenia związane z celebrowaniem rocznicy chrztu Mieszka I (*Chrzest i chrystianizacja w polskiej polityce historycznej*). Kolejno prof.

dr hab. Jerzy Jarzewicz (UAM) wygłosił referat pod tytułem *Motyw chrztu w sztuce średniowiecznej*, a ostatnim referentem był prof. dr hab. Tadeusz J. Żuchowski (UAM), którego rozważania także odnosiły się do problemu chrztu na gruncie historii sztuki (*Wyobrażenie chrztu Polski. Źródła dla ilustrowania wydarzenia w sztukach wizualnych*).

Oficjalnego podsumowania i zarazem zamknięcia konferencji podjął się prof. dr hab. Józef Dobosz. W ciągu całych obrad uczestnicy mieli okazję wysłuchać 19 referatów, podzielonych na pięć tematycznych części, a sama sesja naukowa, poświęcona konwersji Mieszka I, przyciągnęła uwagę licznych środowisk naukowych. Efektem konferencji będzie książka, która podobnie jak w przypadku dwóch poprzednich spotkań z tego cyklu², powinna stanowić znaczący wkład w obchody 1050 rocznicy chrztu Mieszka I.

Marcin Danielewski (Poznań)

² Efektem konferencji odbywających się w ramach projektu „Dzieje (archi)diecezji poznańskiej X-XX w. U źródeł polskiego chrześcijaństwa i Kościoła” są dwa opracowania: *Chryścianizacja Europy. Kościół na przełomie I i II tysiąclecia*, red. J. Dobosz, J. Strzelczyk, Poznań 2014; *Chryścianizacja „Młodszej Europy”*, red. J. Dobosz, J. Strzelczyk, M. Matla, Poznań 2016.